

Karcinóm hrubého čreva - prevencia, skrining a diagnostika

Čo je hrubé črevo?

Hrubé črevo je časťou tráviaceho systému. Potrava sa dostáva cez ústa do žalúdka. Po niekoľkých hodinách sa posunie do čreva, najprv do tenkého a potom do hrubého. Po skončení trávenia zvyšok stravy opúšťa telo cez konečník ako odpad (stolica).

Čo je rakovina hrubého čreva?

Rakovina hrubého čreva je nádor hrubého čreva. Je najčastejším nádorom tráviaceho traktu. Iné používané názvy sú adenokarcinóm hrubého čreva alebo kolorektálny karcinóm. Rakovina môže postihnúť črevo od jeho prvej časti – céka až po konečník. Rakovina hrubého čreva sa môže rozšíriť (metastázovať) do iných častí tela. Rakovina sa zvyčajne vyvíja z polypu na povrchu čreva. Časť polypov je neškodná, ale časť z nich sa môže zmeniť na rakovinu. Rakovina hrubého čreva sa často vyskytuje v niektorých rodinách. Ak máte v rodine častejší výskyt rakoviny hrubého čreva, mali by ste sa poradiť so svojim poskytovateľom zdravotnej starostlivosti o možnostiach genetického testovania, ktoré sa vykonáva zo vzorky krvi a zisťujú sa pri ňom genetické zmeny, ktoré predisponujú na vznik hereditárneho karcinómu hrubého čreva známeho pod názvom familiárna adenomatózna polypóza (FAP) a Lynchov syndróm.

Aké sú príznaky rakoviny hrubého čreva?

Podozrivé príznaky sú zmena charakteru stolice, akou je zapečenosť (obstipácia) alebo hnačka, zmena tvaru stolice (tenká „ceruzkovitá“ stolica) a zmena jej vzhľadu (čierna alebo térová), krvácanie z konečníka a bolesť brucha. Niekedy nie sú žiadne príznaky a zistí sa iba málokrvnosť z nedostatku železa pri dlhotrvajúcej strate krvi. Rozhodujúce je včasné stanovenie diagnózy, pretože nerozpoznaná rakovina sa šíri cez stenu čreva do okolitých oblastí a do pečene. Niekedy sa šíri aj do pľúc a kostí.

Ako sa diagnostikuje rakovina hrubého čreva?

Lekár vykoná kompletne vyšetrenie tela vrátane vyšetrenia konečníka prstom a

odoberie jednu alebo viacero vzoriek stolice. Tieto vzorky sa analyzujú na prítomnosť skrytej (okultnej) krvi. Pri týchto vyšetreniach sa môže nájsť krv v stolici, ale výsledky nemusia byť spoľahlivé, pretože pozitívne výsledky môžu byť aj po určitých liekoch a konzumácii červeného mäsa (falošne pozitívne výsledky). Lekár potom vyšetří hrubé črevo zvnútra pomocou ohybného vyšetrovacieho prestoja kolonoskopu. Tento prístroj sa zavádza cez konečník a dá sa s ním vyšetriť celé hrubé črevo. Lekár môže nájsť problematické miesta, z ktorých odoberie vzorku na vyšetrenie alebo odstráni polyp. Tieto vzorky sa vyšetria pod mikroskopom a pritom sa hľadajú nádorové bunky. Vykonávajú sa ďalšie vyšetrenia, akým je CT (počítačová tomografia) brucha a panvy, ktorými sa zistí uje, či sa choroba nerozšírila do ďalších častí tela. Novší skrínigový test sa robí mocou CT hrubého čreva (CT kolonografia).

Používa sa aj názov *virtuálna kolonoskopia*. Pri tomto vyšetrení sa pomocou rúrky zavedenej do konečníka pumpuje do čreva stlačený vzduch a snímajú sa obrázky hrubého čreva. Deň pred týmto vyšetrením musíte užiť prehľadadlo, aby sa vyčistilo črevo. Problémové miesta, ktoré sa nájdú pri tomto vyšetrení sa musia preveriť pomocou kolonoskopie aby sa zistilo, či je to rakovina. Najnovšie metódy vyhľadávajú rakovinové bunky pomocou abnormálnej DNA v bunkách zo vzorky stolice (DNA vyšetrenie stolice).

Čo máte a čo nemáte robiť pri prevencii a diagnostike

- Uvedomte si dôležitosť skrínigu u osôb po päťdesiatke alebo skôr u osôb, ktoré majú v rodine príbuzného s nádorom hrubého čreva;
- Riadte sa radami lekára;
- Jedzte stravu s vysokým obsahom vláknin;
- Strážte svoju váhu;
- Cvičte. Cvičenie zlepšuje vaše celkové zdravie.
- Nezabúdajte na dôležitosť skrínigu;
- Nefajčite.

Ďalšie informácie a [objednávanie](#):

MUDr. Katarína Marcineková, gastroenterologická ambulancia

Kontakt: 048/4399 161, 048/4399 140